

Délvidék

Bécsi Napló
Politikai napilap
Feltámasztó: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindenteljesen vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka, IV., Rakóczi-út 20.	
Telefonszám 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hozva	
egész évre	32.-
fél évre	16.-
negyed évre	8.-
Videkre postán küldve	
egész évre	32.-
fél évre	16.-
negyed évre	8.-

Királyi elismerés a magyar gazdáknak.

A magyar mezőgazdaság megerősítését ígérte a király.

B u d a p e s t, május 28. Őfelsége tegnap délelőtt az ország ugyszólván valamennyi gazdasági egyesületei és szerveiből alakult hódoló küldöttségét fogadta. A hódoló küldöttség nevében gróf Zselénszky Róbert, az Őmge elnöke intézett beszédet a királyhoz. Beszédében kiemelte azt, hogy a magyar gazdák a haza és a trón iránti kötelességüket mindvégig hiven és a nagy idők rendkívüli mértékeihez alkalmazkodó áldozatkészséggel fogják teljesíteni.

Őfelsége gróf Zselénszky beszédére a következőben válaszolt:

— Hódolatukat köszönettel fogadom és biztosíthatom az egész magyar gazdatársadalmat arról, hogy teljes tudatában vagyok mindazon szolgálatoknak, melyeket a háború tartama alatt egyrészt a dícsőséggel küzdő hadseregünk harc képességének fentartása, másfelől az ország egyéb szükségleteinek kielégítése terén teljesített. Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy ezért királyi elismerésemet fejezzem ki. Biztosíthatom önöket, hogy kormányom útján oly intézkedések fognak történni, amely egyrészt a magyar mezőgazdaság megerősítésére alkalmasak lesznek, másrészt megrázkódtatás nélkül hivatva lesznek az e téren mutatkozó nagy szociális és gazdasági problémákat megoldani.

— Kérve a Gondviselést, hogy terjessze ki áldását hazafias munkájukra, fogadják és adják át királyi üdvözlőlevelet az egész magyar gazdatársadalomnak, a magyar föld népének, amelynek hagyományos királyhűségét jól ismerem, nagyrabecsülöm és a legmelegebb érzelmekkel viszonozom.

Éhséglázongások Oroszországban.

S t o c k h o l m, május 28. A pétervári Novaja Sizin szakadatlan éhséglázongásokról számol be, amelyeket hasztalan igyekeznek erőszakos intézkedésekkel elfojtani. A lap kijelenti, hogy a szovjetkormány nem maradhat soká uralmon.

Az olaszok előnyomulását meg akadályoztuk.

— Vezérkarunk jelentése. —

Az olaszok május 25-iki felderítő vállalkozásokkal kapcsolatban tegnap több ízben igen heves tüzéségi és aknatűz által támogatott alpinei zászlóaljjal megtámadták a Tonael-szorostól délre fekvő állásainkat. Vonalaink egy kicsiny részét valamelyest visszaszorították; azután az ellenség további előnyomulását megakadályoztuk.

A vezérkar főnöke.

Eredményes vállalkozások a nyugati harctéren.

Meterentől délnyugatra eredményes vállalkozások alkalmával angolokat fogtunk el. A harc vonalokon a tüzéségi tevékenység csak a délutáni órákban ébredt fel. Az ellenséges tüzéség különösen a Kemmel területén, a Lys északi partján, Arras és Albert között és az Avre nyugati partján volt tevékeny.

Ludendorff.

Vörös zászló,

vagy

piros-fehér-zöld?

„Minden országok proletárjai, egyesüljétek!” — hetven évvel ezelőtt adta ki ezt a jelszót a hontalanná vált német újságíró, Marx Károly. A nemzetközi szocializmusnak Marx az értelmi szerzője. A magyar szociáldemokrácia is Marx tanításából született és a Kárpátok övezte drága magyar hazánkban ezelőtt 28 évvel ünnepelték meg a derék magyar munkássággal a „vörös májust” először. Csak azóta leng-lobog e napon vörös zászló széles e hazában mindenütt és azóta éneklék a magyar föld munkásai a tavasz e szép ünnepén az idegen forradalmi indulót.

Huszonnyolc év alatt nagyot fordult a világ, de soha olyan nagyot, mint a legutolsó négy év alatt. Már eddig is bántó volt annak a vérvörös zászlónak a megjelenése a Duna-Tisza rótságain, de ma meg egyenesen sértő.

A szocializmus nemzetközisége természetellenes és fenntartása csakis a terrorizálás eszközeivel, az igazi magyar érdekek állandó veszélyeztetésével és sérelmével lehetséges. Rámutatott erre a főrendiházban Károlyi Gyula gróf is. Ugy ő, mint más neves főrendek a leg súlyosabb szavakkal és tények felsorolásával ítélték el a nemzetközi magyar szocialistáknak szünet nélküli aknamunkáját: Az az eljárás és az a működés, amit ezek az egyének kifejtének, teljesen azonos azzal, amit egynehány cseh ezred a fronton csinált: megadás, átpártolás az ellenséghez, hazaárulás.

Egy új Marxra, egy lángelkű magyar Marxra volna szükségünk, aki nem azt kiáltaná oda a könnyen szuggérálható tömegnek, hogy „Világ proletárjai, egyesüljétek”, hanem igenis azt,

hogy: „Magyar proletárok dolgozzatok!”

A ti színetek nem a vörös, hanem a piros-fehér-zöld színű zászló, még akkor is, ha az általános választójogért akartok tüntetni! Négy hosszú évnek retfenes küzdelmeiben vitte e zászlót a magyar vitézség és csodával határos legendás hősiesség diadalról diadalra!

A választójog nem fog nektek adni sem kenyeret, sem boldogságot, sem nyugalmat, sőt még a fejfájástokot sem fogja elmulasztani. Nem olyan csodaszor az, mint amilyenek némelyek azt hirdetni szeretik saját önző céljaik elérésére.

Hány fontos és igazán égető kérdést kellett és kell levenni a napirendről a választójogi vita kedvéért!

Ha majd felvirrad ismét az oly régen leáldozott boldog békének éltető aranyos napja és majd ha mindnyájan visszatérnek, majd csak akkor beszélhetünk arról, hogy hogyan akarunk és hogyan lehet berendezkednünk, hogy a romokon új életet kezdjünk. Drákói szigort követeljétek az árdrágítók és lánckereskedők ellen. Lángbetűkkel iktatassék az is törvénybe, hogy háborúban meggazdagodni senkinek sem szabad, mert hiszen lehetetlen és erkölcstelen dolog az, hogy míg az állami polgárok egy része életet és vért áldoz, addig egy másik rész a front mögött a legnagyobb kényelemben gyűjthesse az óriási nagy vagyont rakásra.

Ragadjátok tehát kezetekbe a háromszínű magyar zászlót. Ne a nemzetközies forradalmi indulóját, hanem egy szívvel és lélekkel énekeljük mindnyájan, hogy: A nagy világon e kívül nincsen számodra hely: áldjon, vagy verjen sors keze, itt élned, halnod kell!

.....

Kávéházakban kérje a

„Délvidék“-et.

Szervezkednek a bácskai gazdák.

— A Bács-vármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése. —

A Bács-vármegyei Gazdasági Egyesület e hó 26-án vasárnap tartotta rendes közgyűlését a zombori vármegyei háznál. A közgyűlés iránt szokatlanul nagy érdeklődés mutatkozott. Bácska különböző részeiről körülbelül 2000 gazda jött fel a közgyűlésre, sőt még több fronton harcoló, vagy elesett gazda felesége is feljött a közgyűlésre. A rendes tárgysorozaton kívül egy igen fontos pontja volt a közgyűlésnek, — a bácskai gazdák tömörítése, — amelyre a háborús kivételes intézkedések, így az örökös rekvirálások, azután a munkáshiány, a munkabérek drágasága és még nagyon sok háborús specialitás, amely sok bajt és akadályt gördit a magyar agráriumra, de főleg a kisgazdák országos fontosságú munkálkodása elé.

A közgyűlésen Törley Gyula ügyvezető elnök és dr. Purgly Sándor elnök elnökölték felváltva. Törley Bálint előadó tartalmas beszédben ismertette az OMGE. nagyszabású programját. Az előadót nagy figyelemmel és lelkesedéssel hallgatta az érdeklődő gazdaközönség. A programot (melyet lapunkban legközelebb ismertetünk) Hesz Márton németül és Bugarszky Nenád szerb nyelven ismertették. Az ismertetések és felszólalások után a közgyűlés elhatározta, hogy az OMGE. programjának pontjait községenként megvalósítja és megalakítja községenként szervezetét, mellyel az eddigi sérelmes állapotokon remél segíteni. Egyben elhatározta a közgyűlés azt is, hogy az OMGE. programját kinyomatja és terjeszteni fogja.

Mindenesetre nagyon jellemző, hogy az impozáns közgyűlésen a vármegye 17 országgyűlési képviselője távollétével tüntetett, ékes bizonyosságul annak, hogy szívesebben foglalkoznak pártpolitikaival és kevésbé rokonszenves előtűnik, hogy a gazdák külön agrárpártot akarnak alakítani, ez pedig eltér a pártpolitikától.

Egyébiránt ugyanazon napon és időben Falcione Lajos elnöklésével a város háza tanácstermében igen gyér közönség előtt szintén gyűlés volt, amelyen megalakították a Bácskai Mezőgazdák Szövetkezetét. Az újabb alakulásnak kissé olyan íze van, mintha konkurrenciá lenne a Bács-vármegyei Gazdasági Egyesülettel szemben, pedig sokkal fontosabb lenne (lehet, hogy pártpolitikai szempontból — nem) ha inkább kevesebb lenne a pártoskodás és több az országra fontos agrármunka.

A holnapi közgyűlés póttárgysorozatai.

A holnapi közgyűlésre a következő póttárgyakat tűzték ki:

1. Tanács javaslata a gázgyár telepén tervbe vett széncsuzda helyett rendes nyomtávu iparvágány építésére
2. Oláh Ferenc törv. hat. bizottsági tag lemondása a vallás- és közoktatási tagságról.
3. Haas Mária kérvénye községi kötelekbe való felvétel kilátásba helyezése iránt.

4. Dr. Reisz Elek áll. gyermekmenhely igazgató-főorvosának orvosi oklevelének meghirdetése.

5. Ploner Félixné születési oklevelének meghirdetése.

6. Magyar Adria Egyesület kérvénye iskolahajónak az építési költségeihez való hozzájárulásért.

7. Haverda Boldizsár és neje-féle tanulói ösztöndíj alapítványi vagyron átadására megtartott árverés jóváhagyása.

A szegényházi felügyelő üzelmei.

— Kijárási címén 1100 koronával csapott be két asszonyt. —

(Saját tudósításunk.) Érdekes és a háboru alatt gyakran megismétlődő bűnügyet tárgyalta tegnap a szabadkai kir. törvényszék.

Sztaniszlávlevics Rada bajai szegényházi felügyelő, munkapárti kortes, azzal volt vádolva, hogy Majsztrovics Mártonné és Acs Györgyné bajai asszonyoktól, azon a címen, hogy hadbavonult férjük fölmentését kieszközli, családi fondorlattal 1100 korona pénzt esikart ki. A tárgyalás folyamán a következő tényállás derült ki.

Még 1916. őszén történt, hogy Sztaniszlávlevics több ízben fölkereste Majsztrovicsné és azt az ajánlatot tette neki, hogy hajlandó a férje fölmentésének ügyében eljárni és hogy a fölmentés sikerüljön, rávette az asszonyt arra, hogy földet vegyen ki bérbe. Az asszony érthető örömmel fogadta az ajánlatot, sőt megbizta azzal is hogy szerezzen számára megfelelő földbérletet.

Sztaniszlávlevics el is járt az ügyben és egy kis provízió ellenében sikerült neki Grünhut Miksától 140 hold földet 36 korona holdankénti bérleti áron az asszonynak megszerezni. Mikor a szerződést megkötötték, a fölmentés iránti kérvényt személyesen elvitte dr. Módek Géza ottani városi tanácsnokhoz. Az asszonynak azonban azt mondta, hogy a tanácsnoknak utánjárás költségekre 500 koronát fizessen. Az asszony a kért összeget egy korcsmában át is adta a kijárási szegényházi felügyelőnek. A maga számára még 10 hold földbérletet követelt az asszonytól.

A munkapárti kortes összekötéseit felhasználva, úgy látrendszerezni akarta a jól jövedelmező kijárási és második áldozatának Acs Györgyné bajai asszonyt szemelte ki. Ettől az asszonytól 600 koronát kapott szintén azzal hogy a tanácsnoknak fogja átadni.

A két asszony az ő lakására vitte el a pénzt s Sztaniszlávlevics kihívta a folyósóra Acsné és ott vette át a pénzt. Nagyon óvatos volt, nem szerette a tanukat. Ezekon az összegeken kívül még bélyegköltség címén is kért és kapott az asszonyoktól kisebb összeget.

Sztaniszlávlevics a fölmentések ügyében el is járt a városi tanácsnoknál de a véleményezés dacára egyik fölmentés sem sikerült, csupán Acsné férje kapott rövidebb szabadságot. Hogy a kijárási szegényházi felügyelő az asszonyok előtt mily meghitten kezelte az ügyet, kiderült abból is, hogy egy alkalommal mikor Acsné kérdőre vonta, hogy miért fizet ő 100 ko-

ronával többet, akkor a vádlott azt mondta, hogy Majsztrovicsnéől még 10 hold földbérletet is kap.

Az idő telt, az asszonyok türelmetlenkedtek és egy alkalommal Majsztrovicsné felment a tanácsnokhoz és megkérdezte, kapott-e férje fölmentésére 500 koronát Sztaniszlávlevicstől. A tanácsnok nem tudva mire venni a dolgot, elküldte az asszonyt azzal, hogy ő semmiféle pénzt nem kapott és nem is kaphatott; de másnap reggel, mikor Acsné is felment hozzá azzal a kérdéssel, hogy az ő férje fölmentésére kapott-e 600 koronát, már tisztán látta, hogy itt nevével visszaélve csalás forog fenn és tanuk előtt jegyzőkönyvet véttet fel az esetről.

Igy került Sztaniszlávlevics a vádlottak padjára. Az egész tárgyalás folyamán tagadta azt, hogy az asszonyoktól pénzt kapott volna. csak a bélyegköltséget ismertette el. Az asszonyok vallomása, a döntő bizonyítékot szolgáltató tények és a tanuvalomás azonban terhelő tényként nehezedett a megtévedt emberre. A bíróság Sztaniszlávlevicsét csalás vétségében mondta ki bűnösnek és ezért 2 havi fegyházra és 80 korona pénzbírságra, valamint 3 évi hivatalvesztésre ítélte el.

Kimondotta a bíróság azt is, hogy az ítélet jogerőre emelésétől számított 8 napi határidőn belül köteles az asszonyoknak az okozott kárt is megtéríteni.

A vádlott védője utján fellebbezést jelentett be az ítélet ellen, de fellebbezett az ügyész is a büntetés súlyosbitásáért. A kárvallott asszonyok megnyugodtak az ítéletben.

Rossz vásár — a mulatás.

— Egy zsák bakkancs története. —

(Saját tudósításunk.) Igazi bácskai izű esetet tárgyalta tegnap a szabadkai kir. törvényszék. A vádlott, kit nem a bűnös ösztönök, hanem a részeg emberek könnyelműsége sodort a bajba, tegnap zárta le egy névnapi áldomás kellemetlen emlékeit. Az eset hőse Kovács Szilveszter szabadkai kőmíves-mester, még a múlt év Szilveszterén nevenapját illően jó hangulatban töltött el. Már jól tele volt borral, hangulattal, mikor barátjával, Szárcevic kőmíves-mesterrel összetalálkozott. A találkozás és a névnap öröme a két jóbarát koresmárol-koresmára ment és jól beborozva indultak hazafelé. Az uton a dohányszendvély ellenállhatatlanul elkapta őket és egy kis füstölni való irányában Panduresek Nándorné asszonyhoz tértek be, ki a hadicigarettagyártásban Szabadkán igen jó hírnévnek örvend. A vágyott füstölni való igen jól eshetett a két barátnak, mert letelepedve, még 3 liter bort hoztak a cseléddelel. Szárcevic, miután már teljesen elázott, otthagya a még mindig mulatni kívánó Szilvesztert. Ebben az időben tévedt be oda cigarettáért Bula Kovács Géza katonaszökevény, ki vasuti tolvaj szerepének megfelelően vasuti ruhát viselt.

Amíg az asszony a konyhában foglalatalkodott, Bula Kovács legújabb fogását, egy zsák használt bakkancsot kínálta megvételre a már beszámíthatatlan részeg kőmíves-mesternek. Ennek tudható be, hogy a vásár letrejött és Kovács Szilveszter 50 koronáért megvette — a zsákba — bakkancsot.

De hogy milyen rossz vásárt csinált, abból is kiderült, hogy a zsákot az ócska bakkancsokkal együtt elvesztette.

Már elsimult volna az eset és a névnapi kaland, de a vasuti tolvaj hurokra került és a nyomozás szálai a kőmíves-mestert is beleszökték az orgazdaság diestelen szerepébe.

A vádlott a tárgyalás folyamán teljes részegségével védekezett, amely körülményt a tanuk — egyhangulag — igazolták is.

A bíróság figyelembe vette a vádlott büntetlen előéletét, beigazolt részegségét és az enyhítő körülmények figyelembe vételével, tulajdon elleni kihágás vétségeért 40 korona fő és 20 korona mellékbüntetésre ítélte el a jó névnapot, de rossz vásárt csapó kőmíves-mestert. Az ítéletben az ügyész és a vádlott is megnyugodott.

— Kifogták a palicsi-tó áldozatát. Megirtuk minap hogy Keeskés József 17 éves kossuthfalvai fiu két társával a palicsi tavon esolnakázott, közben Keeskés meg akart fürdeni, de úgy látszik görcs kapta el a lábát s elmerült a hullámokban. A szerencsétlenül járt fiu szülei 1000 koronát ígértek annak, aki fiuk holttestét megtalálja. Ma reggel 8 óra tájban a nádasnál a tó kanyarodásában felvetette a víz a holttestet s a halászok kifogták. A holttestet egyenlőre a férfifürdőbe vitték be, míg a mentők el nem szállítják.

KORZÓ-MOZI

műsora.

Hétfő — kedd
Harry Piel
izgalmas, nagy attrakciós filmje
lovás bravurok, lóversenyek.

A turfhiénák
Detektív színjáték 4 felvonás.
A flandriai molnár
megkapó szép dráma 3 felv. szenzációs újítás

Előadások: d. u. 6 este 1/2 9 kor
vasár és ünnepnap 1/2 3 4, 6, 1/2 9

Rózsa Lajos,
az Operaház híres énekesének
egyedül dalostéje május
31-én pénteken este 8-kor.
Jegyek válthatók.

Valódi amerikai

fogak és fog-sorok.

Különlegességek
fogászati munkákban,
aranyból és platínából,
valamint arany- és platinafogak, koronák és
hidak, ugyazintén száj-
padlák, nélkül fogak.
Fogtársa teljesen ér-
seztalantva és fogtö-
mészek (plombálások.)

Schäffer Géza
vizsgázott fogtechnikus.
Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 56.

NAPI HIREK.

Várady L. Árpád kalocsai érsek Szabadkán. Várady L. Árpád kalocsai érsek június elsején esti 6 órakor érkezik meg Szabadkára. Az érseket a városi hatóság fogadja a pályaudvaron. A pályaudvarról a Szt.-Teréz templomba bajtat, ahol a papság üdvözlötet fogadja, azután ünnepélyesen a templomba vonul, ahol áldást oszt. Áldás után az érsek a plébániára megy, ahol a tisztelgő küldöttséget fogadja. Június 2-án fél 8 órakor a Szt.-Györgyi templomban mise lesz, utána bérmál az érsek. Jún. 3-án a Szt.-Rókusi templomban fél 8 órakor mise, utána bérmálás. Jún. 4-én és 5-én fél 8 órakor a Szt.-Teréz templomban mise, utána bérmálás.

Kinevezések. A király 1918. május 1-től számított ranggal Guttman Zsigmond jt. t. 23., Hólek István 86., Szentesi József, Szilágyi Dezső, Schwitzer Vilmos Rezey Imre, Lujanovics Gergely, Novák Imre és Majoros József a 23., Weisz Márton 86. gyalogezredbeli tart. hadnagyokat tart. főhadnaggyá nevezte ki.

Tisztelgések az érseknél. Félkérlik azokat a hivatalokat és egyesületeket, amelyek június hó 1-én d. u. 6 órakor Várady Árpád kalocsai érsek megérkezése alkalmából tisztelegni óhajtának, ezt a szándékukat e napokban a Sz. Teréz-plébánián 11-12 óra között jelentésük be.

Szabadka burgonyát kap. A közlelmezési hivatal értesítette a polgármestert, hogy a város részére 4 vagon burgonyát utaltak ki, hetenkint 1 vagon szállításra. A burgonya árát 42 ezer koronát előzetesen beküldeni kérik. Amennyire a közlelmezési hivatal és Szabadka viszonyát ismerjük, aligha remélhetjük, hogy ez a krumpli még az új termés előtt megérkezik.

A tisztviselők beszerzési csoportjának figyelme. A szabadkai tisztviselők beszerzési csoportjában ezúttal minden szerdán és pénteken reggel 6 órától 7-ig a tagok számára halat árulnak. Ha halat nem fognának, erről előző nap az üzlethelyiség ablakára kitett értesítés tájékoztatja a tagokat. Értesíti a tagokat, hogy májtól kezdve 5-7 óra között a tagok fát rendelhetnek. A fa cserfa, melynek 75 százaléka hasább 25 százaléka dorong.

Előfizetők figyelmébe! Tisztelettel felkérjük mindazon előfizetőinket, kik az előfizetési díjakkal hátralékban vannak, hogy azt a mai számunkban mellékelt csekkapon mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap kiadása fennakadást ne szenvedjen.

Cukor és zsir a nyaraló osztály gyermekeknek. Vadnay kormánybiztos ma táviratban értesítette dr. Reisz gyermekmenhelyi főorvost, hogy a közlelmezési miniszter a nyaralójövő osztály gyermekeket elvállaló családok részére cukrot és zsirt utal ki a fejkvóta arányában a gyermekek könnyebb ellátása céljából.

A kültelki iskolák vizsgálja. A szabadkai áll. kültelki iskolákban tegnap kezdődtek meg a vizsgák, ma és holnap folytatódnak.

Kikötés és a kurtavas. Az Arbeiter Zeitung közli a gráci katonai parancsnok, báró Lukás gyalogsági tábornok parancsát, hogy alkalmazzák a kikötést és a kurtavasat. A gráci katonai parancsnok nem tartja megengedhetőnek, hogy az egyes csapatok parancsnokai önhatalmúlag enyhítsék ezeket a büntetéseket, figyelmezteti őket azonban, hogy a kikötés vagy a kurtavas alkalmazása előtt az arra ítélteket orvosilag meg kell vizsgálni: ha az elítéltek egészségesek, nem szabad tűrni, hogy az alantasabb közegek úgy kössék ki a legénységet, hogy lábujja hegyén, vagy sarkán megállhasson, mert ezzel a büntetés hatástalanná válik.

Egy lovagias ügy vége. Ismeretes az az affér, amely dr. Penyigei Gyula máv. titkár és Szegő Adolf máv. mérnök között támadt s amelyet pistolypárbajjal intéztek el a lovagiaság szabályai szerint. Az igazi befejezése a kis ügynek azonban szombaton történt Csiky Imre járásbíró előtt, aki párbajvétségért vonta felelősségre a két párbajozót és egy-egy napi államfogházra ítélte mindkét vádlottat. A nemis annyira lovagias mint igazságos befejezésben, úgy az ügyész, mint a vádlottak megnyugodtak. Mindenestre nagyon érvényesülne az ilyen párbajozó, férfibátorság és önértzet pl. a fronton.

Bronzérmes vitézek. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül a bronz vitézségi érmet kapták: Fagt Sámuel őrmester, Földi Péter szakaszvezető, Kávai István népfőlkelő huszár a 4. honvéd huszárezredben, Papp Péter népfőlkelő, Raszweiler Lipót honvéd, Ósz János tartalékos honvéd, Munka József népfőlkelő, Gábánszky István népfőlkelő a 5. honvéd gyalogezredben.

Miért éhezett Ausztria? A közlelmezésiügyi miniszter a képviselőházban a következőket mondotta: — Kétségtelen, hogy ha Ausztria az elmúlt időkben egyenlő mértékben szabályozta volna állatását, amint az Németországban és részben nálunk is történt, sohasem állhattak volna elő azok a bajok, amelyek a közelmúlt időkben előállottak és nemcsak Ausztriának, hanem tekintettel arra, hogy minden Ausztriában előálló baj a hadviselésre való tekintettel mi reánk is hárul, ezen bajoknak igen rossz hatásuk volt a mi gazdasági életünkre is. Ha egészen őszinték vagyunk és összehasonlítjuk Németországnak, Ausztriának és Magyarországnak háborus gazdálkodását, akkor arra a tapasztalatra jutunk, hogy Németország aránylag csekély termésével és irtalmatlan rendszabályok behozásával teljesen csekély behozatal mellett ellátását mégis, szűken bár, de szabályozta. Ausztria azonban, rendszeres élelmezési szabály nélkül, állandóan éhezett.

Megégett szalmakazal. Tegnap délután a Zentai-ut 407. számú házban Stangl József háztulajdonos udvarán egy szalmakazal megégett. A tüzet valószínűleg gyermekek gondatlansága idézte elő. A kivonult tűzoltók megakadályozták a tűz tovább terjedését.

Az Esperantó tanítása a skót iskolákban. A Germania Esperantista legutóbbi száma közli: Az esperantó nyelv térhódítását az entente államokban érdemes figyelemmel kísérni. — Így az angol pedagógusok, mint Prof. Mayor és Prof. Murray, az oxfordi egyetem tanárai határozottan az esperantó mellett foglalnak állást. — Dr. Scogal Andrewnak, a skót iskolák főinspektorának rendelkezése folytán egyes skót iskolákban megkezdtek a nemzetközi nyelv tanítását. A 41.000 lakosú Eccles városkában 200 tanuló oly sikeresen vett részt a próbatanfolyamokon, hogy 6 hónap után folyékonyan beszélték az esperantót, majdnem hiba nélkül irtak és önállóan leveleztek más entente országok esperantóul tudó tanulóival. — Többek között ausztrálok, szibériai, perzsiai és kínai gyermekekkel is. Érdekes, hogy tankönyv nélkül tanultak és a „Gulliver en Liliputiando” volt az olvasókönyvük.

Rózsa Lajos nagy hangversenye. Ezek óta nem volt művészi eseményekben oly gazdag Szabadka, mint az utóbbi hetekben. Írók, művészek országos körutjukba képesítették Szabadkát s az igazi művészetért lelkesedő közönségnek szébbnél szébb értékben van és lesz része. Pénteken este az Operaház európai híri páratlanul álló bariton énekművésze, Rózsa Lajos tartja hatalmas programu hangversenyt a Kóró Moziban s Rózsa Lajost hallgatni, ezt a ritka alkalmat kihasználni a kultúrált társadalom bizonyára kivételes élvezetnek, gyönyörűségnek fogja tartani Rózsa Lajost zongorán Kuruc János zeneszerző kíséri. A hangverseny iránt megnyilvánuló nagy érdeklődés a tömeges jegy elővételekből látható s az est egyike lesz azoknak, ahol Szabadka intelligenciája ad talákozót. Jegyek ára 10, 7, és 4 korona.

A katonai bíróságokhoz polgári jogsegély iránt intézhető megkeresések. A hadrakelt seregnél és a tengeren működő katonai bíróságokat polgári peres és nem peres ügyekben csak a félnek meghallgatása vagy eskü alatti kihallgatása, tanúkihallgatás, szakértő meghallgatása vagy kézbesítés foganatosítása végett lehet megkeresni. de ily megkeresésnek is csupán abban az esetben van helye, ha azt az ügy halaszthatatlan sürgőssége teszi szükségessé. A katonai bíróságok a megkeresés folytán teljesítendő cselekmény helyéről és idejéről a feleket nem értesítik; ennél fogva a megkeresés csupán oly jogsegélyekre irányulhat, amelyre nézve a felek a polgári bíróságnál előre kijelentik, hogy a megkeresés foganatosításánál a megjelenés vagy a képviselés jogáról lemondanak. A megkereséshez esetleg szükséges katonai adatok közlése végett a közös haderő tekintetében a legközelebbi cs. és kir. katonai parancsnoksághoz, a honvédség és népfelkelés tekintetében pedig a legközelebbi m. kir. honvédkerületi parancsnoksághoz kell fordulni.

Tolvaj postaszolga. Fiatal bűnös fölött ítélkezett tegnap a szabadkai kir. törvényszék. A 17 éves postaszolga azzal volt vádolva, hogy a múlt év őszén a szabadkai pályaudvari postánál, ahol alkalmazva volt, felbontotta a csomagokat és azokból dohányt, cukrot és egyéb dolgokat ellopott. A csendőrség kinyomozta a tettest. A könnyelmű fiatalember a csendőrség előtt és a tegnapi tárgyaláson is beismerte bűnét. A bíróság lopás vétségében mondta ki bűnösnek és 4 havi fogházra, valamint 3 évi hivatalvesztésre ítélte el a megtévedt fiatalembert. Az ítélet jogerős.

Az okos szamar. A háborus háziállatok: a ló, az ökör és a szamar vitatkoznak, melyikük szerezh több érdemet a háboru ügye körül. A ló eldicsekszik vele, hogy neki olyan érdemei vannak, mint a katonának, hiszen rohamokban vesz részt, életveszedelemben cipeli az ágyut, szenved és kitart annyira, mint az ember... Az ökör a hinterland hőseinek érdemeivel vitatja a maga fölényét, nélküle nem lehet élelmezni a hadsereget, nélküle mezitláb jár a katonák... A szamar egészen kurtán minden részletezés nélkül jelenti ki: „ha szamarak nem volnának a világon, nem lenne háboru sem...”

CSARNOK.

Roham előtt.
A hold szeliden hintirája,
Sugarát, himes, ezüst tájra.
Piave csillog, sose szebben,
Mint ezen a szép nyári esten...
Minden elnémult, álomterhes;
Pihen a haretér, minden csendes.
Madár se rebben ez éjszakán;
Felhők felett is alusznak tán?!

S holnap e föld vérét issza,
Azoknak, kik nem jönnek vissza.
Biermann Mariska.
Szerkesztő:
BERKES MÁRK.
Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezeti könyvnyomdáában Szabadkán, Rakóczi-utca 20. szám.

Felelős szerkesztőnk telefonszáma:
Palica 34.

LIFKA-MOZI

május 27-28 hétfő-kedd
közkiadásra
A szezon diadalmos magyar filmje
Jókai Mór világhírű regénye
A fekete gyémántok
I és II. rész 8 felvonásban egyszerre
kerül színre
Pompás pótműsor.
Előadások kezdete: fél 6 és fél 9.

Mozgó-fényképszínház.

Korzó mozi műsora:

Hétfő—kedd: **Harry Piel** izgalmas, látványos, attrakciós filmje lovas bravurok: **Turfiénák.** Remek színjáték 3 felvonás. **A flandriai molnár.** Megkapó dráma 3 felvonásban. Elragadó szép ujdonság.

Szerda—csütörtök: **Az örvény.** Balász dráma 4 felv. Ellen Richterrel a főszerepben, nagy sláger. **Asszony becsület.** társadalmi színmű 4 felv. A szezon kiváló filmje.

Péntek este 1/2 9 kor. **Rózsa Lajos** az operaház híres ének művészeinek nagy dalestélya Kuruc János zene szerző közreműködésével.

Péntek délután szombat-vasnap: **A Noreiskgyár** hatalmas legszebb némafilmje: **Aranysugarak.** A fűszerepet öt gyermek játssza. Dráma 4 felv. Oriási sikerű ujdonság.

Zigomár személyesítő fellépte a **Rejtelmes vár** izgalmas bűnügyi dráma bemutatása Urnapján csütörtökön az Apollóban.

A nagyérdemű közönségnek tudomásul adom hogy a Gál és Olka cég legelső temetkezési vállalatot átvettem amelyet saját nevem alatt folytatom és arra iparkodom hogy a nagy érdemű közönségnek eleget tegyek leg pontosab és leg gyorsabb és legjútányosahan fogok kiszolgálni kiváló Tisztelettel
Fekete Dénes
Róth üzlet mellett

Munkáslányok
magas fizetéssel
felvétetnek
a Johanna szikvizgyárban.

Új és használt
VASHORDÓKAT
vesz bármilyen
mennyiségben
Mayrovits Imre
Budapest. VI. Aradi-u. 60.

Eladó
jókarban levő
butor
I. kör Dezső utca 454. sz.

ELADÓ

170 Katasztrális hold szántó a **valkányi határban** vetéssel, fundus intructussal, a vasúti állomáshoz és órszághoz 1 1/2 kilométerre. Közvetítő díjaztatik

Tenner János Valkány.

Egy használt zsindelytető

összes faanyaggal, ajtó, ablak és a falazat **eladó**—Tudakozni lehet: Gréci utca, 164., sz. (Löwi féle ház).

Ásvány-,kenő-, hengerolaj, gépszijpuhító zsir, szijviaszk. KAPHATÓ

Kertésznel, nagytemplom háta mögött. Telefon 635. sz.

Bácskai nagy iparvállalat kintinja. melyben a gyári tisztviselők és munkások, valamint nagyszámu hadifogoly élmezetteik, kiadó. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldendők „Kantin” jelige alatt.

Veszünk a legmasabb áron HASZNÁLT TANRÖNYVEKET

regényeket, régi újságpapirt kilóra. Amíg raktáron van Vergé-papirtból készült cigarettahüvely 2-ös és 3-as 7 kor. ezrenként.

Családi és tábori levelezésre 100 papir és 100 boríték 5 kor. Palicsi és szabadkai képes levelezőlapok darabja 10 fillér.

Művészlapok 10 fill.-től. 20 fill. igen nagy választék, viszontelárusítók részére papírok, írőszerek kaphatók.

Lipsitz és Lampel

könyv-, írőszere- és papírkereskedése
Szabadka, Rudics-utca.
Telefon 604 sz.

Műtermemben

a legjobb kivitelben készítek: reprodukciót, nagyítást, kisebbítést, másolatokat, diapotívumokat, retusálást és amatőr felvételek kidolgozását jutányosan.

Sulyok Laura

fényképész.
(A barátok temploma mellett.)

Ujság árusító

emberek,
asszonyok,
lányok,
fiúk

havi fizetéssel,
vagy magas %-al
azonnal felvétet-

nek a

DÉLVIDÉK

kiadóhivatalában.

Viszketektséget, szárdt, rüh

a leggyorsabban elmulasztja a Dr. FLEISCH-féle eredeti törv. védett

Skaboform Barnaszir

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti peccsés dr. Fleisch-főt kérjünk. Probatégely 2-30 korona, nagy tégely 4 K., családi adag 11 korona Szabadka és vidéke részére főraktár:

DECSY GYULA

„Szent Terézia” városi gyógyszer-tár I. kör Deák-utca. (Kiskápolna mellett.)

Vételnél a SKABOFORM védjegyre ügyeljünk!

Papirspárga

kilogrammonként

10 korona.

Klein Géza cégnél

Szabadka.

Bercsényi-u. 5.

Fő-iztetendő Papság figyelmébe!
A közelgő bérnyel. hoz szükséges bérnyel. anyakönyvek és bérnyel. cédlák a legrövidebb idő alatt a

Szent Antal nyomdában

szerezhető be

MENETREND

Budapestről érk.	délután	1:00
	éjjel	6:01
		12:24
Budapestre ind.	délután	4:12
	délután	10:15
	délután	1:55
	éjjel	11:53
		4:47
Zomborból érk.	délután	10:02
	éjjel	10:11
Zomborra ind.	éjjel	8:14
		5:31
Ujvidékről érk.	délután	7:45
	délután	1:21
Ujvidékre ind.	délután	10:58
	délután	1:44
	éjjel	8:25
		4:26
Szegedről érk.	délután	12:42
	éjjel	8:06
Szegedre ind.	délután	1:30
	éjjel	12:05
Cservenka—Gombosdól érk.	éjjel	8:07
Cservendka—Gombosdól ind.	éjjel	4:42
Zentárdól érk.		1:05
Zentára ind.		4:35
Bajáról érk.	délután	9:02
	éjjel	9:26
Bajára ind.		7:00
		5:05
Bácsalmásról érk.	délután	7:45

A *-gal jelzettek gyorsvonatok
Az éjjeli idő: este 8-tól reggel 6-ig

„Ferravin”

vasas china bor

Erősítő szer gyengélkedőknek, vérszegényeknek és lábadozóknak
Étvágyat gerjesztő ideget erősítő s vért javító gyógyszer. Számtalan sorsi ajánlás.

Szabadkán Kapható. Decsy Jenő úr gyógyszer-tárában. Jelenlegi ára fél literes palackonként 10 K. — A „Ferravin” névre tessék ügyelni.

A világítási rendelet

határozatait a fényhatás csökkentése nélkül csak

Tungsram félwattos lámpákkal

lehet betárolni.

Használjon 25, 40,
60 watt fogyasztású

Tungsram-lámpákkal.